

Ummæli: Sandoyingar spæla klassikara

Í átta dagar havi eg havt høvi til at siggja tryggjar leikir í Havn. Fyrst »A krabbasvalanum« í Sjótleikarhúsinum, síðani »Mys og menn« í Lærarskúlahøllini og at enda »Skeyk« í Norðurlandahúsinum. Triggir sera ólíkir leikir í trimum sera ólíkum húsum. Eisini fólkið, sum spælir eru triggir heilt ymiskir bólkar. Yrkisleikarar, skúlaungdomur og meira og minni royndir áhugaleikarar.

Sjónleikurin um krabbamein var óhugnaligur. Væl spældur, men so dapur at tað var ringt at koma aftur fyr seg. Ræðulig realisma. Sangleikurin í Norðurlandahúsinum var ein væl samansjóðað eksplosión av ljósi og tónleiki og rørsu. Ein søga verður søgd - og nógv er at siggja á tí stóra pallinum, fleiri hendingar í senn, og pallskifti fer fram við ljósi. Og hugflogið tú - seyðavalsur og ein marra sum er gálvandi hálvdeklar, rokkarar og ein fin dama í Havn, sum kundi verið embættisfrúa frá aldarskiftinum. Avgjørt vert at siggja.

Men leikurin, sum eg ætlaði at umræða er **Mys og menn**, sum sandoyingar spældu í Lærarskúlahøllini leygardagin. Leikurin er ein klassikari og spurningarnir, hann víðger, eru æviger: dreymin um eitt betri liv. Hvør hevur ikki tann dreymin ókunt í livinum. Og hvussu arbeiða vit fram móti dreyminum, við tóni og undirbrotligheit ella ágangandi og ótoli. Og er nakar máti at náa á má? Georg og Lenni hava ein slíkan dreymin, og hesin dreymin er teirra grund til at fjakka og arbeiða á ymsum bóndagorðum. Candy hevur eisini ein slíkan dreymin, beinanvegin hann hoyrir hinar báðar tala um hetta, er fest í hjá onum, og vit siggja, at hann er ikki betur fyr enn teir. Dreymin er ikki bara materiellur, hús og matur, men hevur eisini við kenslur at gera, og her eru kaninirnar hjá Lenna leiðmótivið. Lenni vil altíð kina - men eingin vil kina Lenna. Tann unga konan á garðinum, kona

bóndasonin Curley, er eisini á skeivari hill, tó at hon man hvørki mangla mat ella klæði, hennara dreymin er at fara til Hollywood at spæla sjónleik, og eisini hon leitar eftir eymleika, og hon vil egin kin og kónast.

John Steinbeck (1902-1968) skrávar um útskotini, tey sum búgva í skugganum, hann skrávar um arbeiðsmenn, sum eru einsamallir og ongan góðan hana. Steinbeck skrávar um eina krepputið í USA, men hansara persónar eru ikki bara her tá, men eisini her nú. Ein nógv lísir bók hjá Steinbeck er Perlan, sum finst í føroyskari tyding. Eisini í henni er dreymin tann miðstillaða - hin stóra perlan, sum skal útvega perlufiskaranum Kimo og hansara húski alt, sum tey ynskja sær. Ja, nú freistast tú at nevna gekkin, lotto, v4 og eg veit ikki hvat. Hin stóri vinningurin biður hinumegin hornið.

BBC Prime hevur júst havt Shakespeare viku, hvørt kvöld vísir teir ein ella fleiri leikir hjá mæta sjónleikahovundinum, hetta gera teir fyr at rokja sín bókmentaarv og sín sjónleikarv, summir av leikunum eru moderniseraðir, aðrir verða spældir í tí umhvørvi, teir altíð verða spældir í. Ein Macbeth filmur var, har Macbeth og konan búðu í einum íbúðarblokki í einum ofriðarligum grannalag, og stríðið í leikinum stóð millum haraldið av harðligum ungum monnum, kanska vóru teir arbeiðsleysir, kanska vóru teir rúsevnismisnyttarar, men samrøðan var Shakespearesa egnu orð, ein sera spennandi máti at gera Shakespeare viðkomandi. Í Noreg spæla tey Ibsen og í Svøríki Strindberg og í Danmark Holberg - also klassikarar.

Hvussu við okkum, hesin parturin av mentanini er forsendur, kanska ber ikki til at hava Rasmus Effersøe viku og vísa ein nýggjan leik í sjónvarpinum hvørt kvöld í eina viku. Men av og á áttu sjónleikarar - bæði áhuga- og yrkis- og at tikið

klassikarar fram, bæði okkara egnu og aðrar. Eg hugsi, at sjónleikurin »Magnus« hjá Rasmus Effersøe ella »Vár« hjá Simuni av Skarði høvdu verið kassastykki, um tey vóru sett upp hegnisliga. Ella Shakespeare ella Steinbeck.

Hetta gera sandoyingar við Lauri Joensen sum leikstjóra, og tey sleppa væl frá tí. Pallurin er naturalistiskur, har eru vit stóð ymiskt úti við ána og ymiskt inni í skalanum hjá húsakallinum á garðinum. Búnarnir eru eisini naturalistiskir, so at áskoðarin rættiliga fær fjósroyk og hoybos í nasarnar. Tó var Vandy í ljósgráum eccoskóm, so har var ein óheppin anakronisma. Sumuleiðis er ljóðsiðan gjøgnumförd við hestaneiggjan og fuglasongi. Tað má eisini sigas at vera djart at hava ein kolsvartan nekara við. Heðin Jensen var sera væl sminkaður og gav pallmyndini ein autentiskán dóm. Í tí útgávuni av Ot-hello, sum Anthony Hopkins spælir, hava tey ikki gjørt móran svartan, men valt eina millumloysn, so at hann er grómutur og myrkur rundan um eyguni, betur havt hann sminkaðan sum Crooks.

Av leikarunum havi eg fyrst hug at nevna Mannbjørn Hentze, sum spældi Lenna, hin óseka drápsmannin. So tapuligur og so hjartanemandi - elskuligur, sera gjøgnumförd spæl heilt til hábrögðini í andlittinum, tá ið hann verður skeldaður. Hann dugði so væl at tuga eisini, tí hann skal vera steintigandi ein part av tíðini, og samanspelið millum Mannbjørn og Gunnar Bjarnason, sum spældi Georg, var frálíkt. Gunnar hevði tá torföru uppgávu at skula skifta ímillum at vera illur og bliður við Lenna alla tíðina. Ólavur Sørensen spældi, sum um hann er vanur at vera á palli, tosaði frálíka tyðiliga og var sera natúrligur á pallinum. Tað sama kann ikki sigast um bóndasonin Curley, hann er ungur og ivaldest rættiliga óroyndur á palli, hansara replikkir vóru ikki so liv-

andi frambornar, men kropshurðurin hóskaði til henda unga óseika bóndan, sum vildi prógva, at hann var rættur maður. Einasta konufólkið, sum spælir við, Mary Petersen var ein frálíkur kontrastur til menninar bæði ljóðliga og í litum. Hon dugði at spæla á markinum millum at vera ósek ung kona, sum vil hava tað stuttligt, og útroknandi teys, sum vil eta menn - sum Candy sigur: hora. Áskoðarin sleppur at meta um tað.

Einasta álvarsliga atfinning, eg ætli mær at seta fram, er vend móti áskoðaranum. Nógv fólk var ikki í lærarskúlahøllini, og tey sum vóru, høvdu ikki nógv stóra virðing fyr tí, sum hendi á pallinum. Summi sátu og tjakaðust um, hvørjir leikararnir mundu vera, og summi sátu og skróvaðu við pappiri. Børn sátu og fluttu stólarnar fyrst ein metur fram og so ein metur aftur, eingin vaksn sat hjá teimum. Tað tykist, sum fólk halda seg sita í síni egnu stovu framman fyrri skiggjanum, tá verður prátt og etið og annað, tá ber eisini til at skruva ljóðið harðari, um onkur larmar inni. Men leikararnir á pallinum nýta ikki mikrofon, og øll skula hoyra.

Tað undraði meg eisini, at fólk fór at flenna, tá ið Lenni verður skotin til endans. Hetta er ikki ein skemtileikur, sjálvandi eru stuttligar lotur uppá, serliga tí at Lenni er so tapuligur. Men tað má vera syrgiligt, at Georg veit sær eingi onnur ráð enn at skjóta Lenna. Nu er tað nógv so biligt at geva sjónvarpinum skyldina fyr alt, men eg hugsi, at teir sjónvarpsrøðir, politifilmar, A-team, Rexas Rangers og hvussu alt nú eitur, sum vit siggja alla tíðina, har tann ondi verður skotin til endans, og har tað er stuttligt og mandsligt at skjóta fólk og knúsa bilar, tera, at alt verður sligið upp í glens.

At enda takk fyr sjónleikaupplivingina Virkið á Sandið.

Bergljót av Skarði

Litir og skap

Eftir Claire Henley. Eyðna Magnussen týddi úr enskum

Fyrsta av trimum stórum, litfógrum og lærurikum klaffabókum til tey smæstu.

Bókin er gjørd soleiðis, at tað skal vera stuttligt at læra. Tí hóskar hon sera væl til forvitna og leitandi smábarnið.

A síðunum eru klaffar, ið t.d. fjala myndir, sum læra barnið at skilja litir og skap og orð og mynd, ið hava samband við ávíst evni, sum verður víðgjørt á einari síðu.

Barnið letur sjálf klaffan upp, og so liðandi fer tað at fata litir og skap - tað tekur lut og uppdagar. Hetta er aðalfátturin í lærutí-

gongdini, sum fer at læra barnið hesi grundleggjandi hugtøkini.

Bókurnar eru ætlaðar teimum smæstu, ið júst eru farin at skilja litir, skap o.t. Tí má vaksnið fólk vera uppi í leikinum - í fyrstuni, ið hvussu er.

Tær einfaldu og litríku myndirnar stuðla barninum at menna hugin at læra og vinna sær umráðandi vitan frá barnsbeini.

Litir og skap er 28 síður úr haldgóðum tjúkkum pappiri.

Bókin kostar kr. 75 í bókhandlunum.

GÓDIR BRÚKTIR BILAR

Isuzu NKR lastbilur v/ krana

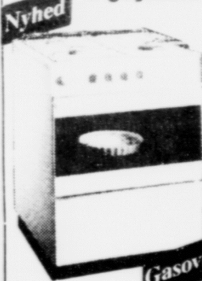
litla koyrikort, kreivur ábotur, árg. 87, bláur, 2 hurðar, 119.000 km

28.000

P/f MEINHARDT ARGE Á Hálsi - Box 3171 110 Tórshavn

Tlf. 16161

Gasskomfýrar á goymslu

Føroya Gasssøla

Akranesgeta 2 - Tórshavn (v/ Veibastaðveg) - Tlf. 15544

UNG ARBEIDSLEYS í Miðvágs Kommunu

sum ynskja arbeiði í ár, biðjast venda sær til kommunuskrivstovuna beinanvegin.

MIÐVÁGS KOMMUNA Tlf. 32429

TILBOD HESA VIKUNA
Hesa vikuna hava vit prísar nr. 5 v/ask, tomatum, oksakjøli, leyku og oregano fyr
bert **55,-**
Annars eru ymsk slag af vøro málum
Tlf. 18866

Ringið!
- og vit skriva
11820

Hetta vikuskiftið er stongt vegna umbygging Skáin Hollywood

